

Mart Laar

(XII Riigikogu liige 27.03.-04.04.11; 12.05.12-12.06.13)

2013

20 Eesti tähtsamat lahingut / toim. Lauri Suurmaa. Tallinn : Grenader, 2013. 208 lk.

Mälestusi Eesti valimisseaduse sünni mõjutanud asjaoludest // Raid, Juku-Kalle. Eelarve : Friigikogu rahvusepos. Tallinn, 2013, lk. 239-243.

Olavi Paavolaise süngel monoloog : [järelsõna] // Paavolainen, Olavi. Süngel monoloog : päevikulehekülgi aastaist 1941-1944. Tallinn, 2013, lk. 681-689.

Püha eesmärk – Eesti Vabariik : avaliku elu tegelaste pöördumine 26. jaanuar 1990 // Eesti ajaloolised kõned. Tallinn, 2013, lk. 231-233. Allk. ka Mart Laar.

Mis on [majandus- ja kommunikatsiooniminister] Juhan Partsi fenomen? : [küsitlus] // Äripäev, 21. jaan. 2013, lk. 14.

http://www.ap3.ee/article/2013-01-20/parts_i_tugevus_on_julgus

Kui saaks sellest 700-aastasest orjapõlvest lahti // Õpetajate Leht, 25. jaan. 2013, lk. 17. Rets. rmt.: Eesti ajalugu. II. Eesti keskaeg / koost. ja toim. Anti Selart. Tartu, 2012.

<http://digar.nlib.ee/show/nlib-digar:113063>

Jah, sellist Eestit me tahtsimegi. Soome asemel võrrelge Eestit Valgevenega : [intervjuu / vahendanud Laura Mallene] // Äripäev, 28. jaan. 2013, lk. 4-5 ; väljavõte: Õhtuleht, 29. jaan., lk. 2.

<http://digar.nlib.ee/show/nlib-digar:113255>

Kuidas Eestis valimisseadust kirjutati // Kultuuri KesKus, veebr. 2013, lk. 34-35.

<http://kes-kus.ee/kuidas-eestis-valimisseadust-kirjutati-2/>

Karm jutt Mart Laariga: mis saab Eestist ja eestlusest? : [intervjuu / vahendanud Priit Pullerits] // Postimees : Arter, 23. veebr. 2013, lk. 2-5.

<http://arvamus.postimees.ee/1147980>

Eesti on kaotanud hea sõbra // Eesti Päevaleht, 12. märts 2013, lk. 4. Soome diplomaadi ja ajakirjaniku Max Jakobsoni mälestuseks.

<http://www.epl.ee/news/eesti/eesti-on-kaotanud-hea-sobra.d?id=65805646>

Milline Eesti võinuks olla? // Eesti Päevaleht, 27. märts 2013, lk. 12-13. Kahest iseseisvusajast.

<http://www.epl.ee/news/eesti/mart-laar-milline-eesti-voinuks-olla.d?id=65881026>

Hoop ka meie rahvale : [kommentaar] // Eesti Päevaleht, 9. apr. 2013, lk. 9. Suurbritannia endise peaministri Margaret Thatcheri mälestuseks.

<http://www.epl.ee/news/valismaa/lahkus-uks-suuremaid-briti-peaministreid-margaret-thatcher.d?id=65940410>

Raudne leedi // Eesti Ekspress, 11. apr. 2013, lk. 5. Suurbritannia endisest peaministrist Margaret Thatcherist.

<http://www.ekspress.ee/news/paevauudised/elu/mart-laar-raudne-leedi.d?id=65951296>

Riigikogu saatis Mart Laari Eesti Panka / vahendanud Andrus Karnau // Postimees, 24. apr. 2013, lk. 8 ; Postimees : на русском языке, 24. apr., lk. 3. Eesti Panga nõukogu esimehe tööst.

<http://pluss.postimees.ee/1212706>

Enne ja nüüd // Postimees : Arvamus. Kultuur, 25. mai 2013, lk. 4 ; väljavõte ettekandest: Äripäev, 27. mai, lk. 7. Lennart Merist poliitiku, välisministri ja presidendina, Eesti eesmärkidest. Ettekanne Lennart Meri konverentsil.

<http://arvamus.postimees.ee/1247338>

<http://digar.nlib.ee/show/nlib-digar:121649>

Mart Laari kiri erakonnakaaslastele // Eesti Päevaleht, 11. juuni 2013, lk. 4 ; Postimees, 12. juuni, lk. 5 ; Äripäev, 12. juuni, lk. 5. IRList praegu ja tulevikus.

<http://digar.nlib.ee/show/nlib-digar:122901>

2012

Laar, Mart ; Vahtre, Lauri. Eesti ajaloo lugemik gümnaasiumile / toim. Ilje Piir, Tarvo Siilaberg. Tallinn : Maurus, 2012. 320 lk.

Sinimäed 1944 : II maailmasõja lahingud Kirde-Eestis / toim. Toomas Hiio ; sõjandusalane konsultant: Olavi Punga. 3., parand. ja täiend. tr. Tallinn : Varrak, 2012. 412 lk. : [32 lk.] ill., kaart.

Nimed marmortahvlil : [videosalvestis] / režissöör: Elmo Nüganen ; ajalookonsultant: Mart Laar. Tallinn : Eesti Päevaleht, 2012. DVD (1 tund 30 min). - (Eesti filmiklassika ; 30).

Nimed marmortahvlil = Имена в граните : [videosalvestis] / lavastaja: Elmo Nüganen. Tallinn : Sonatiin, 2012. DVD (1 tund 30 min). - Sisaldab ka Mart Laari kommentaare.

[Raamatust] // Raamot, Ilmar. Mälestused. Tallinn, 2012, tagakaane välisküljel.

Eesti Muinsuskaitse Seltsi ajalootoimkonnast // Eesti Muinsuskaitse Selts 25. Tallinn, 2012, lk. 250-255.

Looda NATOle, kuid hoia püssirohi kuiv // Konservatiivne välis- ja julgeolekupoliitika : kogumik. Tallinn, 2012, lk. 25-28.

Tiibet ja Eesti ajaloo ristteedel // Laama ja Linnart : Tiibet ja Eesti. Tallinn, 2012, lk. 97-132. (Go reisiraamat).

How austerity is deepening Europe's defence crisis // Europe's World, Summer 2012, nr. 21, lk. 30-34. Euroopa kaitsekulutuste vähendamisest tulenevatest ohtudest.

<http://europesworld.org/2012/06/01/how-austerity-is-deepening-europes-defence-crisis/#.UvotbfuPtsQ>

Transition and communism: Estonia's battle with its past // European View, 2012, vol. 11, nr. 2, lk. 259-266.

Õhuke riik nõuab mõtlemist, mitte laristamist : [intervjuu / vahendanud Priit Põiklik] // Radar, 2012, nr. 14, lk. 12-14. Prioriteetidest ühiskonnas, Politsei- ja Piirivalveametis olulisematest probleemidest.

http://issuu.com/ajakiri_radar/docs/radar_14

Debatt: tasuta lõunaid pole olemas // Diplomaatia, juuni 2012, nr. 6/7, lk. 21 ; Vaba Eesti Sõna (New York), 28. juuni, lk. 3, 10. President Toomas Hendrik Ilvese art-st "Wimpy hamburger" (Diplomaatia, detsember 2011, nr. 10) ja selle avaldamisest Stanfordi Ülikooli ajakirja Policy Review erinumbris 2012. a kevadel.

[http://www.diplomaatia.ee/index.php?id=242&tx_ttnews\[tt_news\]=1463&tx_ttnews\[backPid\]=607&cHash=c881aae352](http://www.diplomaatia.ee/index.php?id=242&tx_ttnews[tt_news]=1463&tx_ttnews[backPid]=607&cHash=c881aae352)

Krugman, Ilves ja kompleks // Postimees, 11. juuni 2012, lk. 13. USA majandusteadlase Paul Krugmani Eesti-kriitikast, president Toomas Hendrik Ilvese reageeringutest.

<http://arvamus.postimees.ee/872010>

Eesti ajaloost Soomes XXI sajandil // Looming, 2012, nr. 7, lk. 1017-1019. Seppo Zetterbergi ja Sofi Oksaneneni raamatutest.

<http://digar.nlib.ee/show/nlib-digar:118410>

Nüüd võiks võtta rahulikult // Postimees, 27. aug. 2012, lk. 11. Nord Streami uuest soovist rajada Eesti vetesse gaasitorud.

<http://arvamus.postimees.ee/951842>

Isamaa esimene valitsus // Konservatiiv, sügis 2012, nr. 3, lk. 8-9. Sündmustest 20 aastat tagasi.

http://www.irl.ee/sites/default/files/print/konservatiiv_sygis_2012.pdf

Universumi plastikiniimesed ja vene tüdrukud // Kultuuri KesKus, sept. 2012, lk. 13. Vene punkbändi Pussy Riot karistamisest, Riigikogu liikme Juku-Kalle Raidi toetusaktsioonist bändile.

<http://kes-kus.ee/universumi-plastikiniimesed-ja-vene-tudrukud/>

Peab õppima, kui palju me tegelikult teistest sõltume : [intervjuu / vahendanud Kaidor Kahar] // Puutepunktid, okt. 2012, nr. 11, lk. 4-9. Insuldist ja taastumisest.

Ristikivi ja Waltari // Looming, 2012, nr. 10, lk. 1488-1491. Ajalookirjanikest Karl Ristikivist ja Mika Waltarist.

<http://digar.nlib.ee/show/nlib-digar:118413>

Juba see, et minust sai peaminister, oli täiesti absurdne // Kultuuri KesKus, okt. 2012, lk. 31. Meenutusi 1992. aastast.

<http://kes-kus.ee/20-aastat-est-eesimesest-laarist/>

Kas Euroopa unistus tuhmub? // Postimees : Arvamus. Kultuur, 20. okt. 2012, lk. 2-3.

<http://arvamus.postimees.ee/1012438>

Insuldist taastunud Laar: nüüd olen ma parandatud variant / vahendanud Silja Paavle // Õhtuleht, 22. okt. 2012, lk. 10-11. Haigusest ja paranemisest – väljavõtteid esinemisest ETV saates “Puutepunkt”.

<http://www.oh tuleht.ee/496753>

Mart Laar lubab parlamenti naasta / vahendanud Merike Teder, Raul Sulbi // Postimees, 22. okt. 2012, lk. 3 ; Postimees : на русском языке, 22. okt., lk. 2. Tagasivaateid Eesti poliitikale viimasel kahekümnel aastal. - Lisa: Elu pärast insulti – väljavõtteid esinemisest ETV saates “Puutepunkt”.

<http://pluss.postimees.ee/1014024>

Vene k.: <http://rus.postimees.ee/1013990>

Mart Laar: poliitika ei lase nii lihtsasti lahti / vahendanud Dannar Leitmaa // Eesti Päevaleht, 22. okt. 2012, lk. 5.

<http://www.epl.ee/news/est-ee/mart-laar-poliitika-ei-lase-nii-lihtsasti-lahti.d?id=65144544>

Väljavõtteid Mart Laari kõnest // Äripäev, 22. okt. 2012, lk. 9. Esinemisest konverentsil “20 aastat Laari esimesest valitsusest”, 20. okt.

<http://digar.nlib.ee/show/nlib-digar:111107>

Esimene peaminister kahetseb vaid tegemata jäänut : [intervjuu / vahendanud Teet Korsten] // Põhjarannik, 23. okt. 2012, lk. 2 ; Северное побережье, 23. okt., lk. 2.

<http://pr.pohjarannik.ee/?p=5780>

Raamat Isamaa esimesest valitsusest // Postimees : Arvamus. Kultuur, 3. nov. 2012, lk. 9. Rets. rmt.: Muuli, Kalle. Isamaa tagatuba. Tallinn, 2012.

<http://arvamus.postimees.ee/1028048>

Mart Laar: valitsus peab oskama inimestele vastu tulla : [intervjuu / vahendanud Kärt Anvelt] // Eesti Päevaleht, 4. dets. 2012, lk. 2-3. Poliitilistest skandaalidest ja praegustest probleemidest Eestis.
<http://www.epl.ee/news/eesti/mart-laar-valitsus-peab-oskama-inimestele-vastu-tulla.d?id=65355630>

Parem karm tõde kui ilus illusioon // Postimees, 14. dets. 2012, lk. 17. Kaitseväge uuest arengukavast.
<http://arvamus.postimees.ee/1074790>

2011

101 Eesti ajaloo sündmust : [võrguteavik]. Tallinn : Varrak, 2011. E-raamat. Trükisena ilmunud 2010. Täistekst [TlnKR e-raamatukogus ELLU](#) (ligipääs TlnKr kasutajatele).

101 Eesti ajaloo sündmust : neljas köites : [punktikiriväljaanne] / erialatoim.: Mart Lätte ; keeleteoim.: Marika Mikli. Tallinn : Eesti Pimedate Raamatukogu, 2011. [562] lk. Tavaväljaandena ilmunud 2010.

Emajõgi 1944 : II maailmasõja lahingud Lõuna-Eestis : [helisalvestis] / loeb Hans Kaldoja. Tallinn : Eesti Pimedate Raamatukogu, 2011. CD. Trükisena ilmunud 2005.

Saaremaa 1944 : Eesti laskurkorpuse kannatuste rada : [helisalvestis] / loeb Mart Aas. Tallinn : Eesti Pimedate Raamatukogu, 2011. CD. Trükisena ilmunud 2010.

Sinimäed 1944 : II maailmasõja lahingud Kirde-Eestis : [helisalvestis] / loeb Hans Kaldoja. Tallinn : Eesti Pimedate Raamatukogu, 2011. CD. Trükisena ilmunud 2006.

Laar: presidenti puudutav otsus on varsti kõneks : [intervjuu / vahendanud Jan Jõgis-Laats] // Eesti Päevaleht, 28. märts 2011, lk. 7. Kaitseministri ametikohast, Isamaa ja Res Publica Liidu seisukohtadest seoses presidendivalimistega.
<http://www.epl.ee/artikkel/595188>

Laar, Mart ; Tshakna, Margus. Mart Laar hakkabki kaitseministriks / vahendanud Kaarel Tigas // Õhtuleht, 28. märts 2011, lk. 2. Isamaa ja Res Publica Liidu ministritest uues valitsuses.
<http://www.oh tuleht.ee/420167>

Eestil poleks tark kedagi enda vaenlaseks nimetada : [intervjuu] // Äripäev, 29. märts 2011, lk. 15. Vastuseid lugejate küsimustele.
<http://digar.nlib.ee/show/nlib-digar:73704>

Sakslaste raamat Tallinnast // Eesti Ekspress, 31. märts 2011, lk. 44. Rets. rmt.: Brüggemann, Karsten; Tuchtenhagen, Ralph. Tallinn: kleine Geschichte der Stadt. Böhlau, 2010.
<http://digar.nlib.ee/show/nlib-digar:104432>

Millal lüheneb Eestis kohustuslik ajateenistus ja kas on ikkagi võetud suund minna üle palgaarmeele? : [vastus küsimusele] // Linnaleht : [Tallinn], 1. apr. 2011, lk. 3.
http://www.linnaleht.ee/frontpage/tln_ek/2011-04-01-b.pdf